

САНА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУС
КАБЫАТА

КАБЫАТ
1991 СЫЛ АЛТЫННЫ
18 КҮНҮТТЭН ТАХСА

№ 17 (7814) ★ 1995 жыл олунуу 11 күнү. Суббота ★ Сыаната — 146 солкубай 15 харчы

УЛУУС 1994 СЫЛГА ҮЛЭТИН ТҮМҮКТЭРЭ

ТҮА ХАААНЫСТЫБАТА

Бытырмын кыдын баччада улууска 10 тыа хааайыстыбатын коллективнай предриятнелара баар эбит буллахтарына, 1995 жыл тохсунуу 1 күнү-нээди туругуна 1860 ынах сүөһүлээх, 1783 сылгылаах «Мындааайы», «Хадаар», «Чампара» табаарыстыбалар эрэ ордон хааллылар. Атыттар ыбыллан, баайдарын, техиниаларын үлэстөн үрүктараа бардылар. Кыахтаах өртүлөрө бааһынай хааайыстыбатын төрүннелер, сорохторо чааһынайынан хааллылар. 3823 ынах сүөһү, 3469 сылгы наай быһылытынан үлэһинкэ барда. Сорох хааайыстыбалар нэстэрингэр суоттанан ордон хаалларбыт 1896 ынах сүөһүлэрин, 1131 сылгыларын туттардылар. Арай «Бахсы» табаарыстыба чөлүннөрө баайдарын барытын хаалларбакка үлэстөр туһунан быһаарымы ысынан, нэстэрин бөлөлөрүн мооньуларыгар астардылар.

Сыл санатыгар нөһүлүктөр дьаһалталарын учуоттармынан, улуус үрдүнэн 25181 ынах сүөһү, ити иһиттэн 9326 ынаһын ынах, 3758 сибииниэ, 8707 сылгы нитиллэн турар. Ааспыт 1993 сылтан ынах сүөһү ахсаана 243, сибииниэ 302, сылгы 2596 төбөнөн аччаата. Ааспыт жыл ыраахан кысыга сылгы төрүүбөр улахан охсууну өгөрбүтүн түмүгэр хааайыстыбалар 100 биктэн баара-суоҕа 23 кулуну ыллылар, ол иһигэр «Мугудай» сылгы заводы 13, «Хадаар» табаарыстыба 22, «Мындааайы» 36 кулуну эрэ. Ошон барыта баара-суоҕа 793 төрүүх кэллэ. Көһүлүнэн өлүү 500 төбөдө тинийдэ, эбэтэр ити сымпынара 1993 сылтан үс төгүлүнэн элбэх. Бу уларыйымылаах көмүгэ сылгы ахсаана ады-бааһына киһи бадарар долгутуон сөп, ол эрэри сүрүн бириччинэ төрүүхкэ уонна туһата суох өлүүгө сытарын болдомтоҕо ылыаха. Ынах сүөһү ахсаана Кытаанах уонна Одьулуун нөһүлүктэрингэр кыранан аччаабыта бөлүстөннө, онтон атын нөһүлүктэргэ балачча эбиллэн баар. Улууска 6549 хааайыстыба баарыттан 26,8 бырыһыана (1756 хааайыстыба) олох сүөһүтэ суох.

Тохсунуу 1 күнүнээди туругуна бааһынай хааайыстыбаларын ахсаана 359-ка тинийдэ, агардас 1994 сылга 116 сана хааайыстыба тэриллэнэ. Киһилэргэ 18152 гектардаах сир бөриллэнэ. Сир үлэрин кэмэйэ нөһүлүктэринин биһир тэн буолбатах, ортохунан биһир киһиэхэ 5-тэн 10 гектарга дээрн сир тиксэр. Саамсай кыра сирдээх Мындааайы, Мугудай бааһынайдары туһааннаадынан 5 уонна 6 гектар сирн ылдылар. Улууска баар ынах сүөһү уопсай ахсааныттан 64,4 (7075 төбө), сылгы 39,9 (3477 төбө) бырыһыаннара бааһынай хааайыстыбаларын ирээтэрингэр тиксэр. Сыл устата бааһынайдар 780 тонна эти өгөрдүлэр, 2465 тонна үтү матылар.

Кырымактаах хара саһыл нититинин 6 хааайыстыба дьарыктанар. Киһилэртөн «Мындааайы» табаарыстыба 1994 сылга 10 саһылы сана булуна. Саһыл нитиэтчилэр жыл устата барыта 825 төрүүбү, эбэтэр биһирдин ийэ саһылтан ортохунан 2,4, ити иһигэр Хадаарга 2,8, Чампарага 3,0, Хатылыга 2,8 өсөнү ылдылар. Барыта 888 саһыл тирингэ анаан өлөрөн атымылаатылар, 47 саһыл тирингэ туһада турбата.

Улуус үрдүнэн контрактация дуогабара үүккэ туолла, энкэ туолбата (83 бырыһыан). Дуогабарын толорбут биһир да хааайыстыба суох. Бааһынайдартан хахыйахтар эрэ толордулар. Туттарыллыбыт сүөһү орто ымааһына 312 кг тэннэстэ. «Чампара» табаарыстыба 393, «Хатылы» 343 кг ымааһыннаах сүөһүлэри туттардылар, өткөн «Мугудай» сылгы заводун 277 сүөһүтүн орто ымааһына 281 кг тэннэстэ.

Субуруускай аатынан, Эрилик Эристини аатынан, «Бахсы», «Хатылы» табаарыстыбалар үлэлэ-

рин эрдэ тохтоһууттарынан сибаастаан үтү, төрүүх ымыллыгыта намыаах. Биһир ынахтан ортохунан 1078 кг үтү матылар, итинн 1993 сылы кытта тэннэстэхкэ, 81 бырыһыаннагар эрэ тэннэһэр. 100 ынахтан 52 ынаһы ымыллына. Ынах сүөһү көһүлүнэн өлүүтө 511 төбөдө тинийдэ, «Мугудай» сылгы заводугар уонна «Мындааайы» табаарыстыбада 100-төн тахсалы сүөһү туһата суох өлүүтэ табаарылына.

Сааскы ыһымтан хааайыстыбалар туорахтаах культурада 2422 гектары хомуйан, гектартан ортохунан 17,1 центнер бурдугу ыллылар. Уопсай хомууртан сэллэһинэй үүнүүтэ 14, эбэс 24, дьаһыннан 62 бырыһыанна ылар. Сэллэһинэй ыһымтан гектартан 19,6 центнер бурдугу хомуйдулар. Сорох нөһүлүктөр сирдөрө-хоттара бурдугу үүннэрингэ табытаа суоҕа эбэтэ дуу эбэтэр бурдукка оччо наадылбатара дуу? Чакырга, Хадаарга, Ха-Бахсына, Арыылааха, Чампарада, Бахсыга, Кытаанаха бурдугу үүннэрэн, саатар, сүөһү аһылыгар туһамматтар. Бэрт кыра нэнгэ очко дьээн аһаан ыһаллар да, онтукаларын күрүөтүн-хаааһыттан кыһаа көрбөккө-истибөккө сүөһүгэ табыстарын күтүөннээх үүнүүнү ылдылар. Оттон кытаанахтар урукку сылларга сиплэһи үүннэрингэ оройуонга багыра сындыбыттар. Ол бөлөлөр ааспыт сылга ытыстарын сотунулар. Биһир бааһынайга эрээн бааһыналарын туран бэрэбэнттэр да, киһилэрэ гектар да агарыгар ыспата. Арай бэлэм 169 гектардаах элбэх сыллаах от ыһымтын хомуйан, 172 тонна оту ылды. Ыһымы уопсай нэнэ 5205 гектарга тинийдэ. 714 гектар элбэх сыллаах от ыһымтыттан 80-ча бырыһыана туһанылар болдосо аһаан эрэр.

«Мындааайы» табаарыстыба уонна бааһынай хааайыстыбалара 85 гектарга хортуюллуу олордон, 5614 центнер валовой үүнүүнү ылдылар. Сорох бааһынай хааайыстыбалара хортуюллуу үүннэриннэн идэтинэн эрэллэр. Холобур, Хатылыга «Көчүөрү» (Яковлев С. С.) 5, Мырылаага «Кытыл» (Хомподов А. А.) 12, Хахыйааха «Айма кыһата» (Соловьев Н. П.) 8, Холтоҕо «Наһаар» (Кардашевская В. Г.) 10 гектар сиргэ олордон, кыһаада суох үүнүүнү хомуйдулар. Биһир гектартан ортохунан Яковлев С. С. 90-нуу, Хомподов А. А. уонна Соловьев Н. П. 100-түү центнери ылдылар. Ыһымгы ыһымаларыгар сиплэһи толору хааччыммыттарын таһынан, ортохун нөһүлүктэрингэ уонна тэрилтэлэргэ атымылаан эбэн дохуоту киллэринилэр.

Улуус үрдүнэн 33825 тонна от сберуокаланына, 5423 тонна сиплэс күөх маассата бэлэмнэнэ. Оттоммут от 10-ча бырыһыана бааһынтан хомулунна.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Улууска 115 үлэһиттээх үс промышленнай предриятие баар, ол иһигэр маһы таҕастыыр акционернай обществода 41, э-үт комбинатыгар 61, типографияда 13 киһи үлэһит. Рынонна киһирэхтэн Мырыла, Мындааайы, Хахыйа, Чампара үтү, эти миэстэде тутан баран, кимтэн дааны тутулуга суох бөлөлөрө дьаһанар быраабм ылылар. Киһилэр өгөрбүт бородууксууларын учуота, отчуотунаа урукку курдук аны э-үт комбинатынан өргөйбөт. Промышленнай предриятнелар ааспыт сылга 4934,9 мөл. солк. суумалаах промышленнай бородууксуулаан, 4105,4 мөл. солк. суумалаах норуот туттар табаарын өгөрдүлэр. Маһы таҕастыыр акционернай общество 1993 сылы кытта тэннэстэхкэ, тутуу маһын бэлэмнэһинэ 98, пилломатериалага 64 бырыһыанга тэннэһэр. Ааспыт сылга нөһүлүктэрингэ 20 устуука таҕас мскабын, 110—170 тый. солк. сыналлаах 70 устуука ороку, 22 биһир тумбаллаах остуолу, 34 олоһоһу өгөрон атымылаатылар. Матырыкаал сыаната ыраан, ону кыһан

АБА ДОВДУ СЭРИТИН ФОТОАРХИВЫТТАН
Москва, 1941 жыл сэттинн 7 күнүгэр Кыһыл болуоссийн байыаннай парад.
(РИТА—ССТА репродукцията).

ууһан ылар кыахтара суох буолан, стенка курдук нөһүлүктэрингэ олус наадалаах, хамадатын атыһа барар оҕоһуоттары өгөрбөт буолдулар.

Эт-үт комбината 173 тонна арыһы, үтү бородууксуулаахтан 23 тонна суораты, 17 тонна чөһөһү, 1,5 тонна надыаһын өгөрон атыһа таһаарда.

КАПИТАЛЬНАЯ ТУТУУ

Ааспыт жыл устата 10,1 миллиард солк. суумалаах капиталнай угуулар туһанылынылар. Олортон 93,0 бырыһыана, эбэтэр 9,4 миллиард солк., ниннэммит капиталнай угуулар суоттарыгар, онтон ордуга тэрилтэлэр бөлөлөрүн үбүлэһиннэрин суотугар туһанылынылар, 3,1 млрд. солк. суумалаах сүрүн фондалар олоххо киллэридинилэр. Ол иһиттөн 2,9 млрд. солк. сүрүн фондалар улуус дьаһалтатын иһинээки капиталнай тутуу управлениетин (начальник Аманатов П. Е.) нөһүгө олоххо киллэрдилэр. Капиталнай тутуу управлениетин нөһүгө олоххо киллэридиллэбит сүрүн фондалар 6,9 бырыһыаннара (0,2 млрд. солк.). ТҮА хааайыстыбатын министерствотын, 27,6 бырыһыаннара (0,8 млрд. солк.) «Илья Энэр» экономической сайдыы зонатын, 62,1 бырыһыаннара (1,8 млрд. солк.) улуус бюджетин, 3,4 бырыһыаннара (0,1 млрд. солк.) «Саха-фермер» ассоциация үбүлэһиннэринэн үлэде киллэридинилэр.

Улуус бюджетигар нөһүлүбүт государство үбүлэһиннэни 2,4 млрд. солк. үлэ ытылынына, ол иһиттөн социальная объектары тутууга 1,9 млрд. солк. ороскуоттаммыттан 1,0 млрд. солк. (52,6 бырыһыан) чааһынай дьэстэри тутууга үбүлэһтэ. Государство бу үбүлэһиннэни Чурапчы сэллэһинэтигэр 160 кв. м нэннээх олоһор дьэ (73,8 мөл. солк.) кварталнай котельнай (692,9 мөл. солк.), күнүгэ 100 киһини аһарар амбулатория (64,1 мөл. солк.) уонна ону таһынан 717,6 мөл. солк. стоимосттаах чааһынай дьон олоһор дьэһэлэр тутулунна, 203,5 мөл. солк. суумалаах араас техиника, оборудованье, инвентарь атымылаһылына.

«Саха-фермер» үбүлэһиннэни 23 бааһынай хааайыстыбалара барыта 640 сүөһү киһирэ хотонуи, нини хааайыстыба 5 миэстэлээх 2 автогараһы, 4 хааайыстыба 65 миэстэлээх производственной базаны үлэде киллэрдилэр.

ТҮА хааайыстыбатын үбүлэһиннэни табаарыстыбаларга 235 мөл. солк. капиталнай угуулар оҕоһулунулар. Ол иһиттөн 138,4 мөл. солк. производственной объектарга. Министерство үбүлэһиннэни 235 мөл. солк. сүрүн фондалар үлэде бөриллинилэр. Ол иһигэр Төлөй Дирингэр 200 миэстэлээх Култура дьэһтэ, Ураһ-Күөрүгэ 80 миэстэлээх начальнай оскуола, Мырылаага арыы сыага, Бөрөдө пилорама, Толоонно (Бахсы) мааһынын үлэде киллэрдилэр. Маны таһынан Чурапчы сэллэһинэтигэр бэрэбинэни таҕастыыр арочнай сыаха 37,2 мөл. солк., пилорамалары тутууга Уһун-Күөлгө 19,8 мөл. солк., Уордаага 3,6 мөл. солк., Кыдалга 4,7 мөл. солк. ороскуоттанна.

Улуус тутар-танар тэрилтэлэрэ 7,0 млрд. солк., ол иһиттөн байэлэрин күүстэринэн 6,2 млрд. солк. бэдэрэсттэһэр үлэни төлөрдүлэр. «Чурапчыагро-строй» АО 3,2 млрд. солк., «Нуотара» табаарыстыба 0,2 млрд. солк., «Якутводмелиорация» ПМК-та 1,1 млрд. солк., «Якутсельстрой» АО 0,7 млрд. солк., суолу тутар-оромуочуһуу участан 0,8 млрд. солк., «Аартык» табаарыстыба 1,0 млрд. солк. суумалаах үлэни ыаттылар.

Сыл устата улуус үрдүнэн 12471 кв. м уопсай нэннээх 204 чааһынай дьэһ тутулунна. Ол иһиттэн Одьулуунга 20 (1191 кв. м), Болугурга 19 (1281 кв. м), Чакырга 16 (758 кв. м), Хатылыга 15 (857 кв. м), Сыланга 12 (897 кв. м), Чурапчы

(Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

К. С. ПОСТНИКОВКА
РОССИЙСКОЙ
ФЕДЕРАЦИЯ
ФИЗИЧЕСКОЙ
КУЛЬТУРЫ
УТҮӨЛЭХ
ҮЛЭХИЙН
ААТА
ИНЭРИЛИНЭЭ

БИЙГИ ДЬИЭ ХЭРГЭН

Азабыт Постников Сергей Егорович ийэбит Фео-
досия Лазаревнаһын барыта 9-та оҕоломмуттара.
Кинилэртөн 4 оҕо кыраларыгар өлбүттэрэ, Саамай
кырабыт Костя этэ, оһон мааныланан иитиллибитэ.
Ийэтэ таптыыра, атаахтатара бэрдиттэн дуу, бэрт
өргө диэри эмнийдээбитэ, оһон да буолуо, Костя
үөскүлэн, доруобай буола үлээнчигэ.

Мин базабын толорон, манчэйгы кылаастан кууч-
чалыы үөрүмүттэ. Ити күүлүк сөккүдүм. Бүтүрбүтүм.

Сэрийн сагаламмыгтар балтыбын Марфаны ндэ Саккырыыр оройуонугар (билигин Эбээн-Бытантай) учууталды барбытым. Ийэлээх адам кыра уолларын кытта колхоз сүөһүтүн көрө Нуостара Эйэби днэн үрөбэр тахсыбыгтара. Ол дьыл сааһыары абалара Уус-Маайыскай кининттэн 2 атыан ас адала барбыт. Кэлэнт иһэн халыг хаарга түбөһөн сиргүс хоммут. Онтон мьалдын (инниэн дииллэрэ, мугурдаада буолуо) адыһах хомоот өлөн хаалар. Ону тийээн киллэрэн дойдуларыгар көмүүттэр.

Ити кэмгэ эдьийибит Мария Сергеевна куоранка олороро, орто кыыс Анна эмиз итинна үөрэнэри. Инньэ гынан ийэм уолунуун куоракка киирбиттэра. Күтүөттэра Трифон Иванович Кулаковскай (Өксөкүлээх Өлөксөй убайа Оонньуулаах Уйбаан уола) 1942 сыллаахха сэрингэ барар. Онон эдьийбим бэ-йэтин икки оҕотун, балтын, быраатын уонна ийэтин соботоһун үлэлээн илпиптэ. Ол кэмгэ кини алым баайар фабрикаҕа үлэлиирэ. Кинилэргэ ийэм биһирэ ниттиллибит быраата Попов Василий Иннокентьевич нэмэ буолара. Сэрии бүтүүтүн дэки Борисов Васи-лий Иннокентьевич дич кили демобилизацияланан

1978 сыллаахха Дьокуускайга республиканский тустуу оскуолата аһыллан тренер Д. П. Коркин уонна директор А. С. Шадрин 30-ча савмай дьобурдаах, үчүгэй тустуук тахсыа диэбит оболорун илдьэ барар буолбуттара. Саха аатын аан дойдуга өрө көтөхпүт көнгүл тустуу Чурапчы сиригэр сүтэр кутталламыта, Итинник ыарахан көмгө оскуола директора буоларга сөбүлэһини туһугар бэйэбэ суду эппиэтинэни, ыарахан сүгөһэри ылыныы эти. Константин Сергеев сөбүлэһини биэрэн үлэлэһэн барбыта.

Оснукла кабинетнай системага иирибтэ, техсредствонан оччотоову көрдөбүлгө сөл түбэхэрдик хаачыылдыбыта, учууталлар үдэлэрэ системаланаан сөл-тооктук, снанааламмытара.

Киши быһыытынан аһаас, аһыныгас дууһалаах буолан, оҕолор да, үлэһиттэр да ытыктабылларын, махтаалларын ылбыта. Элбэхтэн биһир холобур. Үлэ-лии-үлэһин нүөхүнэн оҕуолатыгар табыллан төрөм-мэкикэ сылдьар Сашаны таба көрөн Константин Сергеевич оҕуолатыгар ыныран үөрэттэрибитэ. Ол оҕо кэлин Саха сиригэр биһлэр тустуу тренера буолбута, киннэхэ махтаа улахан.

Дарин ЯКОВЛЕВА,
РФ үөрээриинтэн туйгуна.

X X X

Бастатан туран, Константин Сергеевич коммунист. Виңити колүңиз дьон коммунист диең тыды мраве суобастаах, ураты чияһинэй, үлэһит, дьон-моруот туһугар туруулаһар киһи диең өйдүүрбүт. Бу хаачыстыбалар Константин Сергеевичка толору бааларын кыратык да аадсыбыт дьон таба көрөллөрө буолуо дии саныыбын.

Константин Сергеевич итэвснэ аналалат, ону таба көрөр уонна уун-утары сирэйгэ батары этэр үтүө хаачыстыбадаах Холобур, партия мунгутаан төһөрөөн олоһор кэмгэр Советтар быыбардарыгар кандидаттары, партийнай тарилта секретарын та- лыһа кандидаттары барыларын партия райкома быһаарара. Маныык системаны Константин Сергее-

Минь Константин Сергеевич огуолаа үөрэнэр сыаларыттан билэбин. Интернат-огуолаа үлэтин бастаан нитэччигин саҥалаабыта, физкультураа үөрэтэра. Билигин элбэх күрөхтэдилэра, чаппарыгын көрсүбүлэра иһэра. Огуолаа ыһыллар араа дьаһаллара активнайын ыһтыра, оҕолор да, бииргэ үлэллэр дьонун да ортогутаа-туох эра көрөх-сэбиллэа, туох эра сөнүнү нэксирэ, бииргэ үнүлүлэра, дэһэллэа, мээчистэйин да тураа. Хаартыскаа, кийиэра устарын сабулүүра.

Бишнн, спортивнай ооскуоланы бүтэрбиттэр, Константин Сергеевннн убайыт, аҕа таҕаармыт, со-
рохтор аҕаллалар-араыт курдук саккыныт. Тейн да
абэҕинннн буоллар, бишнн туслутугар үтүстүк сүүр-
бүтүн, кавезипитин, булбутун-таҕытын, дьон-дьоно
буоларбыттар ыһаммытын үмүүхлүт суоҕа.

Осқуоданы бүтүрөтү баран салгымы үөрөнз барбатах

хуоракна кэлэр. Трифон Иванович табириына эбит
эти, Балтым Анна киннэхэ кэргэн тахсан, кыһалда-
лахтык да буоллар, өйөһөн олорбуттар. Костя
дьоно Анна үтүөр олорор буоланыар оһмо баар 1
№-дээх нуучча оскуолатыгар үөрөнөр. Сайынын
быраата Аскольдун итиннэ олорор кыаллар ынахта-
рын манымаллара, төлөбүрүгэр үүт кыаллара. Көрө
дизин эдьинийбит уола Аскольд Костигаагар биһир
кылааһынан үрдүкү үөрөнөр эбит, Костя 7-с кы-
лааска үөрөнөригэр 1946 сыллаахха быһиги хоту-
тан көһөн кэлэн Сэргэлэх 1 №-гар таайбытыгар
Полонгарга олорбуппун Биһир кыра балабанга бэрт
элбэх киһи этибит. Мин учуутал институтугар үө-
рөнэ киирбитим. Ити сыл сааһмары Костя үөрөнөр
кылааһыгар аһара улаханник халымтаан кэбиһэн 3
№-дээх оскуолага көһөрөн кэбиһэллэр. Сэттис кы-
лааһы бүтэрбиттэрин кэинэ уолаттары үөрэттэрээри
эдьинийбит Чурапчыга көһөн тахсан «Кыһыл үлэ»
промартельга инстальмэтигэр үлэлээбитэ. 1948
сыллаахха мин үөрэхпин бүтэрэн Сылданга үлэтин
тахсабын, уолаттарым промартельга киирмичэ буо-
рун, кумааһы таһымыа, кэлиэ Миронов аатынан
колхозка буор-босхо оһомо үлэлииллэр. Педучилище-
ны бүтэрнэхтэригэр, үлэһит, мал буолуохтарыгар
диэри бигэ тирэхтэрэ, өһөбүллэрэ, үтүө сүбэһиттэрэ
— эдьинийбит Анна Сергеевна, Константин Сергеевич
дьон ытыктыыр киһитэ. улуус кээн туттар үлэһитэ
буолуута бүтүннүүтэ эдьинийин кытта ыкса сибээс-
тээх, улахан үөрүүтүн кинини кытта тэһнэ үлэст-
тиэхтээхлии саналлабын.

Дмитрий ПОСТНИКОВ,
Саха Республикатын утуолзох учуутала.

вич сөбүлзөбөт, туох баар дууһатынан утарар эгэ,
ол туһунан санаатын аһарастык эгэргэ

Интернат-оюулаада директордаан олоддогуна район тэрийэр отделын сэбиэдиссэйэ Э. Н. Момастырев кэлэн райсовет депутаттынан талларабыт, сөбүлэн-

ПЕДАГОГ. ТРЕНЕР. САЛАЙАЧЧЫ

игн агуул дүн зүйсэ сэтгэн баран санаатын сэтгэлтэй. Бу Константин Сергеевич өчүүхүү быш.

бар систематын, партияны диктаты утарыгта, демократической, прогрессивной ойдообун-саяаларын көсүүгө дин салыбын.

Константин Сергеевич курдук илалаты үчүгөйдүн сурууар, урууһуядуур, киннэзэ, хаартыскада устар джодурлаагы аайыады билэбин. Чураччылар үчүгөй спортивнай комментатор быһыытынан эмээ билэр буолуохтаахтар.

Роман АБРАМОВ,
РФ үөрэдирянтин туйгуна.

X X X

Оскуола директорыгар олус албах хаһайысты-
баннай үлэ сүктэриллэрэ. Ол көмгө котельнайдар
маһынан оттулаллара, ону таһыаннаһын түбүктэрэ,
авария буолларына ону туоратыы үлэлэрэ, баан-
ныгы, остолобуойу, котельнайдары уунни хааччы-
һыы, үлэһиттэр үсүүдубуйаларын көрүү... Быһата,
үлэ албаһа. Урукку өртүүр оскуола оттук маһы-
оолор согоһуоналыытлара. Константин Сергеевич
директордһаар сылларыгар ити тохтогуллубута.
Шефтоох «Якуттяжстрой» садалтатыгар туруорса,
техниканан албах көмөнү ылбыта. Тыһа сылы эр-
гиччи үлэһит 4 аһынсаах быргыга төрүлүбүтэ.
Оскуола бэйэтэ бад билэр үс трантордаһыта, эмгэ-
ктиччи автомашиналаһыта.

Коллектив иллээх, бигр сангалаах этэ. Олохсуйан
үлэтин хаалааччыларга дыа туттыларынгар су-
буотунуулар барээдэтигэн номо оһоһуулар. Сайын

ДИРИННИК
МАХТАНАР КИҒИБИТ

оёолору Д. П. Коркинын асүбэлээн баран үөрэм-
мит оскуолабытыгар салгы хааларан
үлээтэллэр, эрчийлэлэр. Ол курдук, минь бири
үөрөммит табыарыстарбыныи 1907 сыллаахха о-
скуоланы бүтэрэн бараммыт салгы үлэин хаа-
быппыт. Роман Дмитриев, Николай Захаров, Влади-
мир Андросов тустууга тренер, мин уонча Александр
Аргунов физкультура учууталлара буолбуппунт. Ро-
ман уонча Коля Ветүрүөбүстээхха, оттон Володя
уонча Саша Константин Сергеевичтээххэ дыһэлэ-
маттаро, Оччолорго Константин Сергеевичтээх бэйэ-
лэрэ уонча нииһэлэх дыһа кэргэн этилэр. Бу инни
дыһа кэргэн сага олох суолтутар үктээн эрэр дыһа-
кы үчүгэй үлэһит, чулуу спортсмен буолаллармыгар
үтүө сабдыһааы оморбуттарыгар мин саарбахтаа-
баппын.

Константин-Сергеевич уонна Дмитрий Петрович ардыгар мекүүһэллэрэ балыскаантан, ол гынан түргэнник быһаарсан өйдөһөллөрүттэн саҕа саппыраат, ол көпсөтүллэрэ олоххо мортон иһэрин бөрүкүһүнэн.

Директорбыт Константин Сергеевич күрэхтэһинигэ барарга үбү-харчыны, наадалах малы-салы булууга тус бэйэтигэр үгүстүк сүүрэрэ-көтөрө. Ол да иһин Дмитрий Петрович атыкка аралдымбыкка, оболоруна дыаппыан эрчийэрэ, маунчай үлэнэҥ диарыктанара. Итиннэхэ Константин Сергеевич салайааччы, истиг табаарыс быһыытынан көмө-тирэх буолбутун тус бэйэм урдүмтүк сыаналыбын.

Константин Сергеевич улуу, республика нүрэхтэһиннэриттэн садалаан Россия, Союз араас тахынаах нүрэхтэһиннэригэр үгүстүк сылдыара, тренердэри судьуйаалары кытта уопсай тылы кэбэбэстик булара. Ол киһи тустууну үчүгэйдик билэриттэн этэ. Илдьэ барбыт уолаттарын кыайымыларын үөрүүтүн, хотторууларын хомолототун тэннэ үлэстэрэ. Ол киһи билгикин муста түстөрбүт эрэ ол умнуллубат сылларга буолбут араас түгүннэри мэлдьи ахтан-санаан заһабыт. 1970 сыллаахха Волгоград куоракка Союз уолаттарга тустууга нүрэхтэһиннэ буолбута. Константин Сергеевич Дмитрий Петровичтыын сүбэлэһэннар уолаттарын Москвага эрчийбиттэрэ. Ол түмүгэр Павел Васильев чемпионнаабыта, Дмитрий Пахомов иккис, Афанасий Афанасьев үһс миестэ буолбуттара.

Ити сыл түмүгүнүн Чурапчытаабы оюо спорттук оскуолата ССКП обкомун, Саха АССР Министрларын Советын ЫВСЛКС обкомун өйдөбүнүк Кыһыл Знамиларынан нагараадалатымыта

Бидийн Константин Сергеевич дотор, улуу
тренер Д. П. Коркин затын үйлдвэр, мэргэжил
тухуудын тус байгын мэдүүлгийнхэн бэртэхэй му-
зейн тэрийн үлэлтэр.

Роман НЕУСТРОВ.
Саха Республикатын үтүөлээх тренера.

Иван ПОПОВ,
осудила урунку шофера, пенсионер.

I X I

Мин Константин Сергеевич педагог, тренер, сэлдээччи бишынгаан 1967 сымдаахтан, эго спортивной оскуолата үлэлзэбэнтэн, микса бишынгаан, кини бишынгаан бодоруснутум. Ити оскуолага Константин Сергеевич күн бүгүнтээхтэ дээрэ үлэллэр, мин быстах кэмтэ эиһэ итинээ директорды сымдыбытым, улуустаагы спорткомитет председателин үлэлзэбэнтүм.

Константин Сергеевич спортивный ошкола директорынан уонна ошолору күрэхтэһингэ илдьэ сылдьааччы тренериинэн үлэлээбитэ. Очколорго сылга кырата 20-тэ ошолору республика, Союз араас кубараттарынан күрэхтэһиннэрэ илдьэрэ. Дьыаһитер командировкада барарга туох наадикаада барыта угуллубут чымадхана өрүүтүн бөлөм турара. Тренер киниэде устуунан дьарыктанара, аар-саарга аатырбыл бөбөстөр хабыр хайсыһынарын, араас албастарын устан агаан эдэр бөбөстөргө көрдөрөрө, дьарыкка тьһаналаара.

Константин Сергеевич пенсияда татхсан баран үлэтигэр өссө атын, саага нэрдэниэ кэми арыйда—Д. П. Корнин музей-диетин төрийүн үлэлэтэр, спортивнай уонна интернат-оскуолалар историяларын суруйда.

Бор ПУДОВ,
СР физическэй културатын туйгуна.

Куоластайх иининэ кэпсэтиэх

(Бүтүүтэ Иинин 2 стр. нэр).

Быыбардааччы биргэ түмүүтэ аяттанар. Быыбардааччылар холбохтарынан өссө аяттанан сеп Юстиция министерствотыгар регистрациламмыт общественной тэрилтэ, иини улуустаагы отделениелара, 30-тан итэһэ суох ахсааннаах чилиэннэрэ. Быыбардааччылар холбохтара депутатка кандидатта, дыһалта баһылыгар бирдин эрэ кандидатты туруоруохтаахтар. Урукку быыбардартан уратыта дини кандидатты туруоруу кистэлээн куоластааһыннан ыһтыллар. Кандидаты туруоруу туһунан боротукула олоһулар. Боротукула мунунах кыттылаахтара бары иини багтыллар.

ЫНЬТЫЫ: Куоластааһын хайдах ыһтылларый?

ЭПНЭТ: Улууска барыта 30 быыбардыр учаастактар тэрилиннэлэр. Быыбар буолуо бир иининэ быыбардыр учаастактарга быыбардааччылар испиннэктэрэ чуолкыйданан ыһаннахтаахтар. Испиннэктэ учаастак территориятыгар олоһор, пропискалаах быыбардааччылар иһирэллэр. Быстах олоһооччулар испиннэктэ кыһаларындаахтар. Иинилэр пропискалаах сирдэринэн испиннэктэ тураллар уонна өһө түһөн быыбардыллар. Быыбар күн аһынныт эмит бирчичинээн суох буолар быыбардааччы эрдэ быыбардаан сеп. Иини уокруутаагы эбэтэр учаастактаагы быыбар комиссиятын дьикиттэр кэлэн дьуһурунайтан илин баттаан бюллетеннэри ылар уонна кабинета киирэн толорон баран кэмбүргэ уган киллэйдэн баран дьуһурунайтан туттарар. Кэмбүр куолаһы ааһыма аһыллар.

Быыбар кулун тутар 26 күнүгэр сарсыарда 8 чаастан садаланан баран кнэһ 8 чааска бүтэр. Быыбардааччы паспортун илдьэ кэлэн илин баттаан икки бюллетеннэри ылар. Бюллетеннар кабинета толорулаллар. Атын иһи онугар быыбардыр көтүлүмүт. Быыбардааччы бюллетенна утарар кандидаттарын аатын сотор, очотугар куолаһын биэрэр кандидаттын араспаанньата ыраас хаалар. Учаастакка кэлэр кыада суох, ырыһах дьонго урпаны дьыһа илдьэн быыбардаатын, сии урукку курдук, тэрилиннэ.

ОСТУОЛ ТЕННИНГЭР БЫРААТТЫ ДОБОРДУУРАПТАР БИРИНСТЭРИГЭР УЛУУСКА БИРДИННЭН ВАСТЫР ИИН АБАҔАС ЧЕМПИОНАТ БАЛАҔЫАННАТА

СЫАЛА-СОУГА: быраатты Станислав, Александр уонна Михаил Добоудуураптар остуол тенниһигэр улуус, республика, өггөн үөһэ күрэхтэһиннэргэ ситиһиннэрин чыстэһиэх, тенниһи сөбүлээччилэр нөөт арагаларыгар биллһиннэрин, эдэр көлүөнэбэ көрдөрүү; тенниһинэн дьарыктанар спортсменнар оонньуур таһымнарын үрдэтти.

ЫТЫЛЛАР БИРИЭМЭТЭ, МИЭСТЭТЭ: олунуу 18—19 күннэригэр Чураалчы сэлэниэтин А. К. Софронов аатынан спортивнай саалатыгар.

ПРОГРАММАТА

Олунуу 18 күнэ:

— сарсыарда 10 чаастан — бирдиннээн күрэхтэһиннэр.

— күнүс 2 чаастан — күрэхтэһиннэ аһык. Салгыы бирдиннээн күрэхтэһиннэр.

Олунуу 19 күнэ:

— сарсыарда 10 чаастан — бирдиннээн күрэхтэһиннэр.

— күнүс 2 чаастан — финал, күрэхтэһиннэ сабыы.

КЫТТАЛЛАР: Уус-Алдан, Амма, Мэҥэ-Хаҥалас, Нам, Таатта, Чураалчы улуустарын спортсменнэра. Улуус аайыттан 6 иһи кыттар. Чураалчы улууһун кыһаларыттан — ким бадалаах.

КҮРЭХТЭҺИИ ЫТЫЛЛАР БЭРЭЭДЭГЭ:

— I группада: 40 саастарыгар дьэри эр дьон.
— II группада: 35 саастарыгар дьэри дьахталлар.
— III группада: 40-ырыттан үөһэ саастаах эр дьон.
— IV группада: 35-тэриктэн үөһэ саастаах дьахталлар.

НАБАРААДАЛААҔЫН: кыттылаахтарга группаларынан I, II, III миэстэлэргэ Ыҕат, туризм, физкультура уонна спорт улуустаагы управлениетын грамотата, жетона, сыаналаах бэлэҕэ, быраатты Добоудуураптар анал биринстэрэ.

Тэрийэр комиссия.

Редактор М. Н. СИДОРОВА.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чураалча, ул. Карла Маркса, 26 «а». **ТЕЛЕФОНЫ:** редактор — 21-332, отделы — 21-265, общий — 21-505.

Эбэрдэлиибит!

Күндүүк саныыр, убастыыр балтыбытын, эдьийбитин Сылан орто оскуолатын учууталын МАКАРОВА Илара Гаврильевнаһы үйэ аһардаах үбүлүүгүнэн иһитиник эбэрдэлиибит. Бу үөрүүлээх күнүгэр, бары аймахтарыгар аһыттан эбэрдэ иһитин тыһларын этэн тураммыт, чэтин доруобуйаны, айымнылаах үлүнү, бары үтүөнү баҕарабыт.

Сылантай Макаровтар, Дьаһалтар, Дьаһалков-кайдар, Чураалчыттан Макаровтар, Гуляевтар, Дьаһалковскайдар.

х х х

Күн-күбэй ийэбитин, нэргэммин ОКОНЕШНИКОВА Светлана Николаевнаһы үйэ аһардаах үбүлүүгүнэн иһитиник-иһитиник эбэрдэлиибит. Баҕарабыт чэтин-чэбин доруобуйаны, бийигин кытта өрүүтүн үөрө-көтө сыдыаргар, дьолу-соругу.

Кыргыттарыт, нэргэммин.

МАХТАНАБЫТ

Таптаһаах күндү аһабытын, эбэбитин үлэ, культура ветерана КАНДИНСКАЯ Илан Ивановнаһы сүтэрибт ыраахан күннэрибитигэр бийиги кутурдаһыммын тэһгэ үлэстибит, сүбэ-ама, күүс-көмө буолбут, моральнай, материаллаах өйбүлү онорбут кини балыһа хирургический отделениетын арҕатарыгар Гоголев В. А., Кузьмина Н. Н., бары үлэһиттэригэр, Чураалчы сэлэниэтин, Бахсы, Алаһар иһилиннэтири дьаһалтэлэригэр, «Чыапара» ХЭТ үлэһиттэригэр, культура улуустаагы управлениетын, электрическэй ситимнэр коллективтарыгар, бары аймахтарбытыгар, чугас ыалларбытыгар, табаарыстарбытыгар, аһабыт добогторугар дьини махталбытын тирдэбит.

Оҕолоро, кийинтэ, күтүөтэ, сизиннэрэ.

ҮЛЭБЭ ҮҮГҮРАБЫТ

Уус-Майада Дьуһуурдаагы кыһыл көмүһү хостуур биринсэбэ үлэһитигэр ыҕаттармы ыҕарабыт. Сүүмэрдэммиттэр кулун тутар 1 күнүттэн 31 күнүгэр дьэри Т-170 бульдозер машиниһын идэтигэр үөрэнэллэр, онтон ый сыһыаналлар. Промприбордар мотористарын идэтигэр муус устэр 5 күнүттэн 26 күнүгэр дьэри үөрөнөн баран, салгыи үлэһити хаалаллар.

Бары боппуруостары 21-732 телефонго билсини. Үлэһит хааччыһы иинэ.

АТЫЛЫБЫТ

Үчүгэй туруктаах, 30 тһи, км сүүрбүт «Нива» автомашинаны. Тел. 21-790.

х х х

Сага «Дружба» эрбинни. Тел. 22-186.

х х х

— МТЗ трактор мотуорун, блогун, колесвалын;
— «Иж-Юпитер-5» мотоцикл коробкатын;
— ГАЗ-53 автомашина арааматын.
Тел. 26-154.

х х х

Суһаллык 1989 сыллаагы үчүгэй туруктаах «Нива» автомашинаны. Тел. 23-293 (Сылан).

БИЛЛЭРИННЭР

Чураалчы сэлэниэтин иһинээҕи тэриктэлэр икки ардыларыгар күрэхтэһи садаланар. Кыһтарбыт тэриктэ туорала иһэр. Күрэхтэһэр күннэрэ маньык быһаарыллынылар.

Олунуу 13 күнүгэр кнэһ 7 чаастан интернат-оскуола (педучилище филиала, «Чураалчык» уһууһа) — не дьыала отдела («Мичээр» уһууһа).

14 күнүгэр спортивнай интернат-оскуола коллектива — улпотребсоюз.

15 күнүгэр расчётнай-кассовый иини (комбэнк, сбербанк, «Сир» бан, госстрах, СТӨУ, СТХУ) — улуус дьаһалтата (нолуок инспекцията, үп управлениета, статистика отдела, пенсия сулууспата, сир комитетта).

16 күнүгэр улуустаагы үөрэх управлениета (КТУ, экология комитетта, «Арчы» УОУК) — маһы таһастыр комбинат («Коммунарэнерго», «Агропромэнерго», «Италык» уһууһа).

17 күнүгэр «Ремтех» ХЭТ («Агроснаб» АО, «Амма-Даймонд» АО, «Вереска» уһууһа, типография, редакция) — УСУ (федеральнай почтовой, сибээс, лесхоз, ветстанция, аптека).

18 күнүгэр сарсыарда 10 чаастан «Чураалчыагро-строй» АО («Туулукчаан» уһууһа) — улуустаагы кини балыһа (СЭС, туббольница, «Сахабулт» ун-

ревлениета).

19 күнүгэр э-үүт комбината (мелиорация ПМН-та, «Кэскил» уһууһа) — дьэри уот, коммунальнай хаһаайыстыба управлениета («Мичээр» уһууһа).

Күрэхтэһи ыһтыллар сирэ: А. К. Софронов аатынан спортзал.

Күрэхтэһи спорт 5 күрүгэр буолар: волейболга 6-лыы эр иһи уонна дьахтар, дьуһанна уонна сарымакка 5-ти эр иһи, 3-түү дьахтар, ханаат тартыһаһыгар 5 эр иһи, 5 дьахтар (хаманнада ырыта 10 иһи) киирэллэр. Маҕ тардыһаһыгар эр дьон 56, 62, 68, 74, 82 кг ыһаһыһаарга күрэхтэһэллэр.

Ыҕат, спорт управлениета.

х х х

«Икстык» ХЭТ пнэр иһитин балыһык олохто-рун, сар дьаһыһын олохтоотугар санаас ылар.

Токарнай, сварочнай, тэосварочнай оҕолору оҕо-дор.

Сылаас гаражыа бир миэстэни арендадыр. Тел. 21-832, 21-870, 22-136, 22-174.

Күндү аһабыт, эбэбит, убастыыр, быраалыһыт тыһы ветерана, хоту эбэрууллу кыттылаа-ба, Сылан иһитиннэтин олохтооҕо.

МАКАРОВ Дмитрий Егорович

уһун ыраахан ырыһыттан олунуу 8 күнүгэр өлбүтүн, дьиниһик курутуйан туран, аймах-тарыгар, билэр дьонугар иһитиннэрэбит.

Уолаттара, кыр. мттара, кийинтэрэ, сизин-нэрэ, эдьийдэрэ.

Макаров Дмитрий Егорович өлбүтүнэн оҕо-лоругар, сизиннэригэр, аймахтарыгар дьини кутурдаһаһын тирдэллэр.

— Сылан иһитиннэтин дьаһалтата, ветеран-нарын сөбүтэ, баһыһы хаһаайыстыбаларын ассоциацията.

— Учаастактаагы балыһа коллектива.

— Дьукуускайтан Борисовтар, Ноговицын-нар.

— Мугудайтан Макаров Григорий Констан-тинович дьэи нэргэттэрэ.

— Чураалчыттан Гордеевтар.

— Калэнигиттан Леонидовтар, Спиридонов-тар.

— Түөһүттэн Гороховтар, Чыапалараттан Бе-левтар.

— Уһун Күөлтэн Макаров Петр Гаврильевич, кини оҕолоро, күтүөтэрэ, кийинтэрэ, сизин-нэрэ.

— Уһун Күөлтэн Невитиннэр дьэи нэргэт-тэрэ.

— Уолугар Макаров Владимир Дмитриевич-кэ биргэ үөрэммит табаарыстара.

Таһыыр нэргэммин, ийэбит, эбэбит үлэ ве-терана, Волтоҕо иһитиннэтин олохтооҕо.

ПОПОВА Анна Егоровна

уһун ыраахан ырыһыттан өлбүтүн бары ай-махтарыгар, үлэһиннэтиригэр иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, кийинтэ, сизиннэрэ.

Попова Анна Егоровна өлбүтүнэн дьини кутурдаһаһын тирдэллэр.

— Кэргэнигэр Попов Роман Романовича, кини оҕолоругар, сизиннэригэр, кийинтигэр Чураалчыттан оскуоньук биргэ төрөбүт убаһа Николай Егорович Петров, кини оҕолоро.

Күндү быраалыһыт, тайыһыт

АЛЕХИН Тимур Викторович

олунуу 7 күнүгэр Дьукуускай куоракка ы-раахан ырыһыттан өлбүтүн, дьиниһик курутуй-ан туран, бары аймахтарыгар, табаарыста-рыгар иһитиннэрэбит.

Эдьийэ Лена Викторовна, күтүөтэ Иван Иванович Ермолаевтар, балта Виктория, кү-түөтэ Гаврил Кирилловичтар, кийинлэр оҕолоро.

Алексин Тимур Викторович өлбүтүнэн дьини кутурдаһаһын тирдэллэр.

Эдьийиһигэр доруобуйа харыстабылын ве-терана фельдшер Ермолаева Лена Викторов-нада доруобуйа харыстабылын улуустаагы уп-равлениета, кини балыһа коллектива, проф-коза, ветераннарын сөбүтэ.

— Саһастарыгар Ермолаева Лена Викторо-нада Максимовтар, Григорьевтар, Макаровтар, Ермолаевтар дьэи нэргэттэрэ.

Зарегистрирована Саха (Якутской) региональной инспекцией по защите свободы печати и массо-вой информации.